

Aanvullende diagnostiek

Patiënten met een (a)symptomatische bot metastase kunnen worden onderverdeeld in drie verschillende groepen.

1. De grootste groep patiënten zit in een vergevorderd stadium van een bekende primaire tumor en heeft bewezen bot metastasen. Voor deze groep geldt dat in principe kan worden volstaan met een röntgenopname van het gehele pijpbeen in twee richtingen en een skeletscintigram, alvorens gestart kan worden met de behandeling.
2. De tweede groep bestaat uit patiënten met (solitaire) botlaesie en een bekende primaire tumor, maar nog zonder eerder bewezen botmetastasen. (bijvoorbeeld een vrouw met een mammacarcinoom in haar voorgeschiedenis met een 'nieuwe' lytische afwijking in het proximale femur) Hierbij wordt naast de bovenbeschreven radiologische diagnostiek een biopsie voorafgaande aan de behandeling sterk aangeraden. Een solitaire botlaesie kent uit de literatuur in tot 20% een andere primaire oorzaak dan de bekende primaire kwaadaardige ziekte.
3. Bij de derde groep (10%) is de botmetastase zelf het eerste signaal van een nog onbekende primaire tumor.¹⁴ Hierbij is aanvullend onderzoek voorafgaand aan een biopsie noodzakelijk. Hiervoor dient een internist/oncoloog geconsulteerd te worden. In 85% van de gevallen kan hiermee de primaire tumor al voor de biopsie worden gediagnosticeerd.¹⁰ Onderzoek voorafgaand aan een biopsie bestaat dan uit: een röntgenfoto van het gehele pijpbeen en de thorax, een skeletscintigrafie en bloed- en urineonderzoek. Indien de diagnose nog niet gesteld kan worden, wordt ook een CT-scan van de thorax en het abdomen en eventueel een PET-CT gemaakt. Voor tweede en derde groep geldt dat bij verdenking op een primaire bottumor of een solitair curatief resectabele laesie, een (evt. dynamische) MRI met contrast voorafgaand aan deze biopsie noodzakelijk is (tabel 5).

Tabel 5: Preoperatieve screening bij een (dreigende) pathologische fractuur op basis van een maligne bot laesie.

Bekende gemetastaseerde ziekte	Bekende maligniteit zonder bekende metastasen	Onbekende gemetastaseerde ziekte
<i>Inschatten fractuurrisico</i>	<i>Diagnostiek naar primaire pathologie en inschatten fractuurrisico</i>	
X- lange pijpbeen geheel in 2 richtingen	X-lange pijpbeen geheel in 2 richtingen	X-lange pijpbeen geheel in 2 richtingen
Laboratorium onderzoek (bloed / urine)	Laboratorium onderzoek (bloed / urine)	Laboratorium onderzoek (bloed / urine)
Skeletscintigrafie	Skeletscintigrafie	Skeletscintigrafie
<i>CT-scan bot laesie**</i>	<i>CT-scan bot laesie**</i>	<i>CT-scan bot laesie*</i>
	<i>Biopsie</i>	CT-thorax en abdomen
		(CT geleide) dikke naaldbiopsie
		<i>MRI pathologische laesie**</i>
		<i>Biopsie</i>

* Bij niet beoordeelbare röntgenfoto's.

** Bij verdenking primaire bottumor, of solitaire curatief resectabele laesie en indien röntgen opname onvoldoende informatie geeft over fractuurrisico.